

"Visie van Alain Nègre op Wetenschap en Astrologie"
door Bert Terpstra

A Transdisciplinary Approach to Science and Astrology door Alain Nègre.

Constatering

Nègre begint met de constatering dat het geloof in de Astrologie blijft bestaan, ja zelfs toeneemt, ondanks wetenschappelijke weerleggingen. Blijkbaar bekommert de astrologie zich om andere dingen dan de wetenschap.

Astrologie, wereldbeeld en wetenschap

Van oorsprong waren de planeten bezielde, of zelfs goddelijke wezens. Mens, wereld en het bovennatuurlijke waren één werkelijkheid waarin alles met elkaar samenhang. Binnen dat wereldbeeld paste de astrologie.

Astrologie paste niet meer in het mechanistische wereldbeeld dat in de 17e eeuw opkwam.

De huidige kwantummechanica heeft dit mechanistische wereldbeeld opengebreekt. Volgens de kwantummechanica hangt op elementair niveau alles weer met alles samen in het heelal, en kan je de wereld niet opdelen in gescheiden deeltjes. (De correlatie van gepaarde deeltjes is instantaan, zelfs over grote afstand, en kan niet worden verklaard met interactie met de lichtsnelheid). Dit sluit weer aan bij antieke ideeën over samenhang en harmonie.

Helaas, aldus Nègre, hebben sommigen hieruit de voorbarige conclusie getrokken dat de astrologie misschien toch een wetenschappelijke basis kan krijgen. Sommigen hebben geprobeerd om de astrologie op een wetenschappelijke theorie te funderen. Dat is wel gelukt voor cyclische geokosmische fenomenen, maar niet voor de astrologie. Voor geen enkele astrologische theorie is er wetenschappelijk bewijs. Die bewijsloze theorieën worden nog steeds door sommigen gepropageerd en een deel van de astrologen meent daar steun in te vinden.

De kritiek vanuit de natuurwetenschappen heeft niet veel vat op hen, aangezien het harde materialistische wereldbeeld waar die kritiek vanuit gaat als negatief en ellende-veroorzakend wordt gezien.

Sommige astrologische theorieën hebben ook weinig kans gekregen om zich te bewijzen en sommige zijn ook vrijwel onbewijsbaar. Die theorieën zijn dus noch ondersteund, noch weerlegd door bewijs. Methodologisch is er op die theorieën veel kritiek mogelijk, maar toch voeden die theorieën de hoop van een deel van de astrologen.

Naast deze pogingen om de astrologie theoretisch te funderen is er ook veel statistisch onderzoek gedaan. Zulk onderzoek, voor zover statistisch verantwoord uitgevoerd, heeft astrologische claims steeds weerlegd. Bij incidentele studies die de astrologie wel lijken te bevestigen gaat het vrijwel altijd over anecdotische studies met statistisch geringe aantallen proefpersonen. Dit laatste soort studies geeft de astrologie alleen maar een vals wetenschappelijk aanzien.

Gauquelin heeft een statistisch effect gevonden. De CFEPP beweert dat te hebben weerlegd. Suitsbert Ertel echter heeft een eminentie-effect daarin aangetoond. Je zou dus kunnen erkennen dat een zeker astrologisch effect is bevestigd, maar het is een zeer zwak effect dat de astrologie niet kan ondersteunen. Verderop gaat Nègre nader in op Gauquelin.

Hamvraag

Dan komt Nègre tot de hamvraag: Astrologen die een diepgaande studie hebben gemaakt van hun eigen horoscoop ervaren de astrologie als waar. Dit is over de eeuwen zo geweest. De horoscoop weerspiegelt voor hen de menselijke psyche. *Waarom vindt dit fenomeen geen steun in statistische studies?*

En Nègre geeft dan het volgende antwoord: "Het astrologisch effect wordt niet gevangen in de grove netten van de statistiek, maar kan alleen worden waargenomen in relatie met ons innerlijk."

Een andere werkelijkheid

Astrologie beweegt zich in het bereik van een subtiele werkelijkheid, ver van wat door de natuurwetenschappen bestudeerd wordt.

Nègre geeft het volgende overzicht van de verschillen tussen astrologie en wetenschap

Wetenschap

- eenduidigheid
- strakke logica

Astrologie

- meerduidigheid, ambivalentie
- analogie

Nègre onderscheid niveaus in de fysische werkelijkheid: de microscopische, kwantummechanische werkelijkheid en de macroscopische objecten-werkelijkheid. De genoemde eenduidigheid heeft betrekking op de macroscopische werkelijkheid, waarin non-contradictie en strikte identiteit gelden. De kwantummechanica werkt met waarschijnlijkheden en is dus niet zo eenduidig.

De meerduidigheid van de astrologie sluit aan bij ons innerlijk. Daarin voelen we ambivalenties en tegenstrijdigheden. Nègre voert als voorbeeld Giscard d'Estaing aan, die zowel in zijn horoscoop als in zijn karakter grote tegenstrijdigheden had. Statistiek kan niet met zulke tegenstrijdigheden omgaan, aldus Nègre.

Maar Gauquelin dan? Nègre erkent, dat als het marseffect bewezen (en verklaard) zou worden als invloed van planeten, dan zou dat een revolutie in de wetenschap kunnen ontketenen, maar daarmee zou de astrologie nog niet wetenschappelijk zijn. Wat er ook gebeurt met het marseffect, de astrologie blijft in het gebied van subtiele werkelijkheid, buiten het gebied van de wetenschap. Dit is de subtiele werkelijkheid van het *symbool*. *Die werkelijkheid ligt buiten, maar is even reëel als, de materiële werkelijkheid.*

materiële werkelijkheid	wetenschap	statistiek	werkelijkheid van het symbool
			astrologie
			transcendent en metafysisch vlak van essenties

De hedendaagse afwijzing van de waarde van het symbool verklaart waardoor de astrologie buiten de universiteiten is geplaatst.

Dan doet Nègre een uitspraak die geheel in lijn ligt met de ideeën van Paul Feyerabend: "In plaats van de astrologie te laten verworden tot een geloof dat de steriele debatten over wetenschap en pseudowetenschap voedt, is het interessanter om de eigen werkelijkheid van de astrologie (van binnenuit) te onderzoeken."

Want netzomin als astrologie een natuurwetenschap kan zijn, kan het een wetenschap zoals psychologie zijn. (Er bestaat namelijk geen conceptueel gereedschap dat ten grondslag ligt aan de astrologie op de manier zoals dat gecreëerd is door de grondleggers van de psycho-analyse).

Astrologie is geen natuurwetenschap.

Astrologie is geen sociale wetenschap.

Astrologie en de dieptepsychologie van Jung

Carl Gustav Jung kende een aparte werkelijkheid toe aan de innerlijke wereld: het collectief onbewuste, met zijn waarneembare archetypen.

(Cazenave definiëert een archetype als een lege structuur van het onbewuste die vorm geeft aan zintuiglijke indrukken. Een soort koekjesvorm dus, die het deeg van de waarneming vorm geeft. Anders gezegd: een stereotype.)

Zo zouden planeten en tekens archetypische symbolen zijn voor het vermogen tot initiatief (Mars), communicatie (Mercurius) of liefde (Venus), etc., en *die wij op de planeten projecteren*. De coïncidentie tussen horoscoop en psyche wordt niet verklaard als fysische invloed, maar door middel van synchroniciteit.

Jung en Wolfgang Pauli stellen: *Het onbewuste structureert het bewustzijn en de materie*.

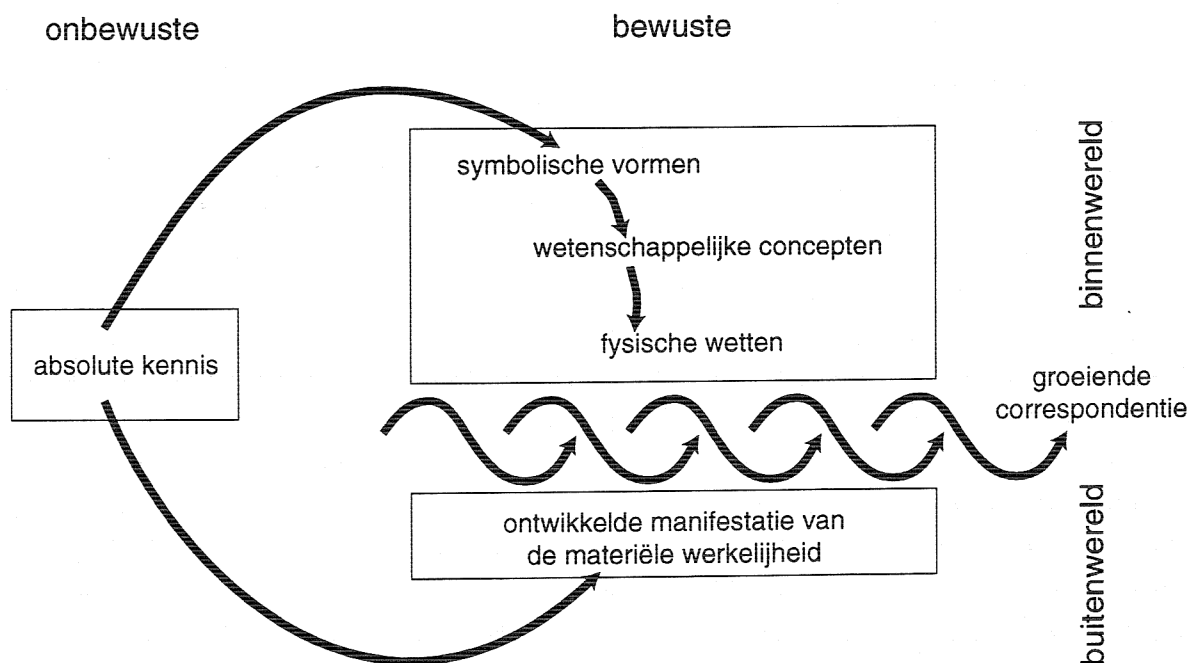
Bewustzijn en materie komen voort uit een oerstructuur (de unus mundi), die de basis en bron voor de astrologie is. (En ook voor de wetenschap: Kepler en Newton werkten vanuit symboliek).

Wetenschap, religie en astrologie zijn allemaal gericht op de ordening van ons onbewuste, en van ons begrip van de buitenwereld. Ze baseren zich allemaal op die oerstructuur.

In de natuurwetenschap werkt dat als volgt: Vanuit de archetypen wordt een visie gevormd op de innerlijke samenhang tussen de waarnemingen van de werkelijkheid. Dan volgt er een proces van onderscheid en organisatie waarin die visie uiteindelijk uitmondt in mathematische wetten. Die mathematische wetten worden op de werkelijkheid geprojecteerd (dat wil zeggen: de werkelijkheid wordt verondersteld echt zo te zijn). Maar, na een centrale anomalie en crisis in de wetenschap wordt die projectie als zodanig herkend en teruggenomen.

Nègre: **“Zowel de wetenschap als de astrologie zijn een projectie vanuit het onbewuste op het onbekende.”**

Het structurerend en projecterend vermogen van het onbewuste noemde Jung “absolute kennis”

Volgens een zelfde soort schema heeft het onbewuste vanuit absolute kennis astrologische symbolen doen opkomen in de bewuste binnenwereld en projecteert het een corresponderende manifestatie in de buitenwereld. Daarbij is de Westerse astrologie anders ontwikkeld dan de oosterse: het Westen heeft een buitenwereld gemanifesteerd die correspondeert met de beweeglijke zodiak, het Oosten één die correspondeert met de vaste zodiak. In beide culturen groeide een wijze van beschouwen en vormgeven die correspondeert met de aangenomen zodiak. Op dit vlak van manifestatie is volgens Nègre geen eenheid te verwachten.

De absolute kennis ligt verankerd in de hierboven genoemde unus mundi. Daar bevindt zich ook het collectief onbewuste van waaruit symbolen opkomen in het bewuste.

Astrologie is transdisciplinair

Wetenschappelijke waarheid heeft betrekking op de macroscopische werkelijkheid; het is gebaseerd op objecten, entiteiten, non-contrdictie en strikte identiteit. Die vorm van waarheid en logica heeft alleen maar betekenis binnen de projectie van een macroscopische, materiële werkelijkheid. (Zonder objecten en strikte identiteit kan er geen logica en non-contradictie bestaan).

In deze termen kan de waarheid van astrologen niet beschreven worden. De astroloog vindt geen absoluut zekere "adekwaatheid" tussen de horoscoop en het innerlijke leven, maar een symbolische correspondentie. Geen enkel symbolisch systeem is absoluut waar.

Astrrologie overstijgt dus het denken in disciplines en wetenschappelijke theorieën. Het is in die zin transdisciplinair.

Oorspronkelijke artikelen:

- I: De wetenschappelijke astrologie in een impasse
URANIA, jaargang 92 nr. 3 (juli 1998)
- II: Symbool, dieptepsychologie en unus mundus
URANIA, jaargang 92 nr. 4 (oktober 1998)
- III: De eigen waarheid van de astrologie
URANIA, jaargang 93 nr. 1 (januari 1999)

Deze artikelen zijn, als één artikel, te vinden op de website van de WVA:

<http://www.wva-astrologie.nl/pdf/negre.pdf>